

Jaarverslag Gidsenwerkgroep – IVN Geysteren-Venray 2025

Samen op pad. Samen verwonderd. Samen verbonden.

De gidsenwerkgroep van IVN Geysteren-Venray bestaat uit **15 bevlogen vrijwilligers**: een mix van natuurgidsen en jeugdbegeleiders die met hart en ziel werken aan natuurbeleving voor iedereen. Jaarlijks verzorgen zij een breed aanbod aan publiekswandelingen — natuur-, stads- en thematische tochten — en begeleiden zij activiteiten op aanvraag van scholen, organisaties en andere groepen.

In 2025 organiseerden we **17 wandelingen**, goed voor **466 deelnemers** van alle leeftijden. De thema's waren rijk en veelzijdig: biodiversiteit, milieu, duurzaamheid, folklore, cultuur, nostalgie en actualiteit. Vaak vloeiden deze elementen samen tot één verhaal, één beleving, één wandeling die mensen dichterbij de natuur én bij elkaar bracht.

Dit jaar introduceerden we vier nieuwe activiteiten: de **Stadswandeling**, de **Kruudwisse-wandeling**, de **Stoeplantjesverkiezing** en de **Eindejaars Plantenjacht**. Stuk voor stuk waardevolle aanvullingen die een vaste plek verdienen in het programma van 2026.

De gidsenwerkgroep kwam drie keer bijeen om te werken aan kwaliteit, veiligheid en samenwerking. Onderwerpen als *In Veilige Handen*, scholing, teambuilding en het jaarprogramma stonden centraal. Tegelijkertijd zien we een duidelijke ontwikkeling: het aantal actieve gidsen neemt af, terwijl het aantal deelnemers groeit. Dat is een compliment én een uitdaging. Nieuwe gidsen zijn hard nodig, en de huidige groep staat klaar om hen met mentorschap te begeleiden.

De gidsenwerkgroep bestaat uit:

Odile Berben, Ton Beterams, Wil Cornelissen, Diana Cremers, Dinie Hoex, Marleen Jacobs, Annie Janssen, Mart Philipsen, Wim Philipsen, Stan Schaekens, Arianne Smits, Ljubica Steeghs, Remo Toffolo, Jolande Verbeek en Piet Weijers.

Als gidsencoördinator ben ik dankbaar en trots dat ik met dit team mag werken. Een groep mensen die telkens weer met enthousiasme, kennis en warmte deelnemers door natuur, stad, cultuur en folklore leidt.

Mijn oprechte dank aan ieder van jullie.

Mart Philipsen

Gidsencoördinator IVN Geysteren-Venray

Onze Missie

Natuur beleven. Natuur begrijpen. Natuur doorgeven.

De gidsenwerkgroep van IVN Geysteren-Venray zet zich in om mensen te verbinden met de natuur in hun eigen leefomgeving. Wij geloven dat echte betrokkenheid begint bij verwondering: zien, horen, ruiken, voelen en ervaren wat de natuur ons vertelt.

Natuur beleven

We nemen mensen mee naar buiten — het bos in, de heide op, door stad en dorp — om samen te ontdekken hoe rijk en veelzijdig onze omgeving is. Elke wandeling is een uitnodiging om stil te staan, te kijken en te genieten.

Natuur begrijpen

Kennis verdiept beleving. Daarom delen onze gidsen verhalen over landschap, ecologie, cultuurhistorie, folklore en actuele ontwikkelingen. We laten zien hoe alles met elkaar verbonden is en hoe natuur voortdurend in beweging blijft.

Natuur doorgeven

We willen de liefde voor natuur doorgeven aan volgende generaties. Daarom begeleiden we jeugd- en schoolactiviteiten, stimuleren we nieuwsgierigheid en bieden we ruimte voor vragen, spel en ontdekking.

We geloven dat wie de natuur kent, haar ook wil beschermen.

Overleg & Ontwikkelingen Gidsenwerkgroep

Overlegmomenten

In 2025 kwam de gidsenwerkgroep drie keer bijeen: in **maart**, **augustus** en **november**. Tijdens deze bijeenkomsten werd gewerkt aan:

- het project “**In Veilige Handen**”, gericht op een veilige werkomgeving voor deelnemers en vrijwilligers
- scholing, training en teambuilding
- het opstellen en bewaken van het jaarprogramma
- lopende zaken binnen de vereniging

Deze overlegmomenten versterken de kwaliteit van de activiteiten én de samenwerking binnen de groep.

Ontwikkelingen

De laatste jaren neemt het aantal actieve natuur- en landschapsgidsen af, vooral door vergrijzing. Daarom is de werkgroep dringend op zoek naar nieuwe aanwas. De huidige gidsen staan klaar om nieuwe collega's te begeleiden via mentorschap.

Tegelijkertijd groeit het aantal deelnemers aan onze activiteiten. Dat is een compliment, maar brengt ook zorgen met zich mee: kunnen we met het huidige aantal gidsen het volledige programma blijven uitvoeren, of moeten we keuzes maken?

Het jaarprogramma voor 2026 staat, maar vraagt opnieuw veel inzet van het team.

Dankwoord

Als gidsencoördinator wil ik mijn dank uitspreken aan alle leden van de gidsenwerkgroep. Ik ben dankbaar en trots om met zo'n betrokken, warm en deskundig team te mogen werken.

Iedere keer opnieuw loodsen jullie deelnemers met enthousiasme door natuur, stad, cultuur en folklore.

Jullie maken het verschil — voor de deelnemers, voor de vereniging en voor elkaar.

Mijn oprechte dank aan ieder van jullie.

Mart Philipsen

Gidsencoördinator IVN Geysteren-Venray

Onze belofte

Met enthousiasme, deskundigheid en warmte blijven wij ons inzetten voor toegankelijke, inspirerende en veilige natuuractiviteiten voor iedereen — jong en oud, beginner en kenner, wandelaar en verhalenliefhebber.

Inhoudsopgave

pagina:

Openingstekst	1
Onze Missie	2
Overleg en ontwikkelingen	3
Wandelingen & Activiteiten 2025	
Oudjaarswandeling St. Annapark	5
Winterwandeling Broekberg Wanssum	6
Dorpswandeling Oostrum	7
Krokuswandeling 'tSohr	9
Kruiden en hun kracht – Leunse Paes	11
Fietstocht in de regio – Brabant & Limburg	12
Klooster- & stadswandeling – Venray	14
Vollemaanswandeling – Schuitwater Broekhuizen	16
Kruudwisse-wandeling – Weverslo & Weverslose Berg	19
Herfstwandeling – Mariakapel Holthees	20
Paddenstoelenwandeling – Geijsterse Bossen	21
Nacht van de Nacht – Ballonzuilerbossen & Endepoel	23
Kerstwandeling – Boschuizerbergen	25
Eindejaars Plantenjacht	26

Winterwandeling in het St. Annapark

Data: 28 december 2024 & 18 januari 2025

Locatie: St. Annapark, Venray

Gidsen: Wil en Mart (IVN Natuur- en Landschapsgidsen) **Aantal deelnemers:** 28

Inleiding

Aan het einde van het jaar en in de eerste weken van het nieuwe jaar trokken we met twee groepen wandelaars het St. Annapark in. De belangstelling voor de traditionele oudjaarswandeling was zo groot dat er een extra datum werd ingepland. Beide wandelingen stonden in het teken van natuurbeleving, cultuurhistorie en de bijzondere winterse sfeer die dit voormalige zorgterrein nog altijd uitademt.

Sfeer en verloop van de wandeling

Vanaf de parkeerplaats bij de ingang van het park liepen we via licht geaccidenteerd terrein richting de oude lanenstructuren. De winterlucht was helder en fris; op sommige plekken lag nog een dunne rijp over het gras, waardoor het landschap een verstilte uitstraling kreeg. De deelnemers waren nieuwsgierig en betrokken, en al snel ontstonden gesprekken over de geschiedenis van het terrein en de natuur die zich hier in de loop der tijd heeft ontwikkeld.

De route voerde ons langs open plekken, oude paviljoens en door bosstroken waar naald- en loofbomen elkaar afwisselen. Vooral in het westelijk deel waren de stuifduinen nog goed zichtbaar — een herinnering aan het oorspronkelijke landschap dat de Zusters van Liefde begin 19e eeuw aantroffen toen zij dit gebied aankochten.

Cultuurhistorische momenten

Boven de hoofdingang van het voormalige kloostergebouw zagen we het beeld van de heilige Anna die haar dochter Maria onderricht — een verwijzing naar het beschermheerschap waar het instituut zijn naam aan ontleent.

Tijdens de wandeling stonden we stil bij de rijke geschiedenis van St. Anna. De zusters bouwden hier een van de meest vooruitstrevende psychiatrische instellingen van het land, volledig omzoomd door bossen en tuinen. Het complex was vrijwel zelfvoorzienend, met een eigen boerderij, slachterij, moestuinen en werkplaatsen. Veel van deze gebouwen staan er nog steeds en vormen markante punten in het landschap.



Natuurwaarnemingen

Al bij de start van de route stonden we stil bij de imposante paardenkastanje, meer dan een eeuw oud, die het kloostergebouw al generaties lang markeert. De diepe groeven in de stam en de brede kroon maken deze boom tot een levend monument.

Niet ver daarvandaan troffen we een bijzondere verschijning: de watercipres (*Metasequoia glyptostroboides*), ook wel Chinese mammoetboom genoemd. Deze soort werd in 1941 voor het eerst beschreven op basis van fossiel materiaal uit het tertiaire tijdperk. Pas enkele jaren later, in 1944,

ontdekte men in China levende exemplaren — een spectaculaire vondst die de soort de bijnaam *levend fossiel* opleverde. Vanaf 1945 vond de boom zijn weg naar Europa, en het exemplaar in het Annapark is een stille getuige van deze botanische geschiedenis.

Verderop volgden we de statige Amerikaanse eikenlaan, in de volksmond bekend als het *miljoenenlaantje*. In de jaren negentig werd aan de hand van bestaande rekenmodellen de boomwaarde van deze laan bepaald, wat leidde tot de bijnaam. Waar Zuid-Limburg zijn beroemde *miljoenenlijntje* heeft, bezit Venray hiermee zijn eigen groene tegenhanger.

Ondanks het winterse seizoen viel er verrassend veel te ontdekken. We zagen mossen en korstmossen die door de vochtige lucht prachtig oplichtten, wintervogels zoals roodborst, heggenmus en het geroffel van grote bonte specht, en enkele monumentale bomen die het park zijn statige karakter geven.

Het Annapark bleek opnieuw een aantrekkelijk gebied voor zowel wandelaars als natuur. De afwisseling van open ruimtes, oude lanen, naald- en loofbos en reliëfrijke stuifduinen biedt een rijk leefgebied voor flora en fauna.

Afsluiting

Zoals traditiegetrouw sloten we de wandeling af met een warme kop soep. Dit zorgde voor een gezellige afronding, waarbij deelnemers nog even konden napraten en hun indrukken deelden. De winterse sfeer, de rijke geschiedenis en de afwisseling van het landschap maakten deze wandelingen tot een waardevolle start en afsluiting van het jaar.



Winterwandeling Broekberg – Wanssum

Datum: 26 januari 2025

Locatie: Wanssum

Gidsen: Annie en Jolande

Aantal deelnemers: 31

Inleiding

Deze wandeling voerde ons door het dal van de Groote Molenbeek, een oude Maasgeul die door zijn openheid en steilranden nog altijd duidelijk zichtbaar is. De bosstrook bij de St. Goarkapel vormt een belangrijk leefgebied voor vogels en herbergt een hoofdburcht van een dassenpopulatie. Ook de nabijgelegen Vossevennen en oude Maasgeulen vertellen het verhaal van eeuwenlange verleggingen van de rivier.



Verloop van de wandeling

We volgden de Groote Molenbeek richting Meerlo en zochten onderweg naar diersporen en winterkenmerken van bomen en struiken. Bij de St. Goarkapel hielden we een moment van stilte.

Daarna bezochten we de grafheuvel, liepen via de Broekberg langs de kabouteroute en genoten van het uitzicht op de Vossevennen. De oude schietbaan en bunker vormden een interessant historisch element.

Cultuurhistorische elementen

We sloten aan bij het verhaal van Bernard Janssen, *de Witte van Wanssum*, die met zijn humor en eigenzinnigheid een blijvende indruk heeft achtergelaten in de streek.

Natuurwaarnemingen

We zagen onder meer: winterkenmerken van bomen en struiken, sporen van das en vos, vogels in het beekdal, de dynamiek van het Maasoverstromingsgebied

Educatieve momenten

We bespraken de geschiedenis van de schietbaan en bunker, de geologie van het beekdal en de ecologische waarde van overstromingsgebieden.

Afsluiting

De wandeling eindigde met het verhaal van de Witte van Wanssum. Deelnemers genoten zichtbaar en hielden de voeten droog. Complimenten aan de gidsen voor hun deskundige begeleiding.

Dorpenwandeling Oostrum – Oostrumse Beek, Spraeland & Sint-Paschalis

Datum: 23 februari 2025

Locatie: Oostrum

Gidsen: Arianne en Ljubica

Aantal deelnemers: 26

Inleiding

Deze dorpswandeling door Oostrum bracht ons langs een bijzonder afwisselend landschap waarin religieus erfgoed, oude waterlopen en jonge natuurontwikkeling elkaar ontmoeten. De route combineerde het historische pelgrimskarakter van Oostrum met de dynamiek van het beekdal en de hogere zandgronden, waardoor deelnemers een rijk en veelzijdig beeld kregen van het dorp en zijn omgeving.

Verloop van de wandeling

We begonnen de wandeling in het **kruiswegpark**, een zorgvuldig aangelegde tuin met kapelletjes en een grot. Oostrum was ooit een belangrijk pelgrimsoord ter ere van de Heilige Maria, en de serene sfeer van het park herinnerde nog duidelijk aan die tijd.

Daarna volgden we de opnieuw meanderende **Oostrumse Beek**, waar het water weer ruimte heeft gekregen om natuurlijk te stromen. De combinatie van water, bos en open plekken maakte dit deel van de route bijzonder aantrekkelijk.



Bij de stuw volgden we de **vispassage**, die zich als een slingerend lint door het bos beweegt. Vervolgens passeerden we de locatie van **kasteel Spraeland**, een verdwenen mottenkasteel waarvan alleen de heuvel nog zichtbaar is, omgeven door oude bomen en bosschages.

Vanuit het beekdal trokken we richting de **Oostrumse Heide**, tegenwoordig een reliëfrijk bosgebied op de hogere zandgronden. Hier bekeken we de invloed van grootschalige akkerbouw en landbouw op het landschap.

We vervolgden onze weg naar **Sint-Paschalis**, een kloostergebouw dat in 1938 werd ingezegend als noviciaat van de Broeders van Liefde. Na 1962 kreeg het gebouw een zorgfunctie, eerst als psychiatrische kliniek en later als opvang voor verslaafden. Sinds 2012 staat het leeg. De tand des tijds is zichtbaar: verval, vervuiling en vernieling hebben hun sporen nagelaten.

In de breviertuin van de Broeders van Liefde troffen we de **Lourdesgrot** aan, omringd door bijzondere bomen zoals platanen, beuken, lindes en berken. Via de Oostrumse Heide liepen we terug naar het dorp, genietend van de ontluikende natuur.

Cultuurhistorische elementen

De Oostrumse Beek is een laaglandbeek die op verschillende plekken opnieuw meanderend is gemaakt. Langs deze beek lagen vroeger twee watermolens. De **Oostrumse watermolen**, ook wel Campsmolen genoemd, dateert uit circa 1500 en functioneerde als koren- en oliemolen. De resten van deze geschiedenis zijn nog altijd voelbaar in het landschap.

Ook het verdwenen **kasteel Spraeland** en het klooster Sint-Paschalis vormen belangrijke cultuurhistorische ankerpunten die het verhaal van Oostrum door de eeuwen heen zichtbaar maken.

Natuurwaarnemingen

Tijdens de wandeling zagen we een mooie variatie aan natuurverschijnselen:

- de vispassage bij de stuw, die door het bos slingert
- de motteheuvel van kasteel Spraeland, omgeven door oude bomen
- het reliëfrijke bosgebied van de Oostrumse Heide
- sporen van landbouw en akkergebruik op de hogere zandgronden
- de bijzondere bomen in de breviertuin van Sint-Paschalis, waaronder platanen, beuken, lindes en berken
- de natuurlijke dynamiek van de opnieuw meanderende Oostrumse Beek

De overgang van beekdal naar hogere zandgronden maakte de wandeling ecologisch bijzonder afwisselend.

Educatieve momenten

Onderweg stonden we stil bij:

- het verdwijnen van religieuze functies in het landschap
- de invloed van moderne akkerbouw en industrie op het dorpsgebied
- de verhalen van verdwenen en verlaten kloosters
- de historische rol van watermolens en mottekastelen

Deelnemers kregen zo een helder beeld van de wisselwerking tussen mens, landschap en tijd.

Afsluiting

De wandeling werd afgesloten met een wederzijds uitgesproken dankwoord. De sfeer was warm en betrokken, en de deelnemers waardeerden de combinatie van natuur, cultuur en geschiedenis.

Eindnoot

Onder de deelnemers bevonden zich enkele gebiedsspecialisten die waardevolle aanvullingen gaven op het verhaal van de gidsen — een mooie verrijking van deze dorpswandeling.

Krokuswandeling 't Sohr – Maaspark Noord-Limburg

Datum: 23 maart 2025

Locatie: 't Sohr

Gidsen: Wim en Annie

Aantal deelnemers: 36

Inleiding

Deze krokuswandeling voerde ons door het vernieuwde **Maaspark Noord-Limburg**, een gebied dat volledig is gevormd door water en recent opnieuw is ingericht. 't Sohr bestaat uit moerasgebieden, broekbossen en rietvelden, waar de bever inmiddels een vaste bewoner is. Zijn dammen zorgen ervoor dat sommige paden drassig kunnen zijn.

Het gebied is rijk aan biodiversiteit: **alle Nederlandse spechtensoorten** komen hier voor, en de variatie aan leefgebieden trekt talloze vogels aan. De herinrichting had als hoofddoel het gebied veiliger te maken. Nieuwe dijken en kades — waaronder de innovatieve **Steilranddijk** en **Hogegronddijk** — zorgen ervoor dat het waterpeil van de Maas tijdens hoogwater gemiddeld **35 cm lager** blijft. Tegelijkertijd heeft de natuur hier de ruimte gekregen om zich opnieuw te ontwikkelen.



Verloop van de wandeling

We startten bij **molen Theodorus**, een kantige beltmolen uit 2006 die in 2023 opnieuw is opgebouwd en weer van wieken is voorzien. Door de grote opkomst werd de groep in tweeën gesplitst, waarna beide groepen hun eigen route door het gebied volgden.

Cultuurhistorische elementen

't Sohr is ontstaan uit een oude, afgedamde Maasarm en maakt sinds de herinrichting deel uit van een groter waterveiligheidsproject. Het gebied omvat open water, broekbos en rietvelden, en is goed toegankelijk — al kunnen beverdammen voor natte voeten zorgen.

Vanaf de uitkijkterp genoten we van een weids uitzicht over het gebied. 't Sohr vormt een **540 hectare groot natuurgebied**, opgebouwd uit compartimenten die traspigewijs in elkaar overlopen. Zo wordt voorkomen dat hoger gelegen delen leeglopen, behalve bij hoogwater. Tijdens hoogwater stroomt Maaswater door 't Sohr richting Wanssum, waardoor het gebied zijn natuurlijke dynamiek behoudt.

De oude zijtak van de Maas was ooit deels drooggefallen, maar is nu opnieuw ingericht. Pioniersplanten kleuren het landschap, en talloze watervogels hebben hun weg naar het open water gevonden.

Natuurwaarnemingen

Het gebied liet zich van zijn meest levendige kant zien:

- beverdammen die de waterdoorstroming beïnvloeden
- pioniersvegetatie die zich na vier jaar nog steeds ontwikkelt
- **Hereford-koeien** als grote grazers
- een opvallende dominantie van **wilgen**, typisch voor pionierssituaties
- padden, kikkers, reigers, torenvalken en talloze eendensoorten
- een waar **vogelwalhalla**, met soorten die het gebied jaarrond of tijdens de trek gebruiken

Daarnaast kwamen we bijzondere vogelsoorten tegen of hoorden we ze:

- **alle Nederlandse spechtensoorten**
- **Cetti's zanger**, die hier sinds enkele jaren broedt
- **boomvalk**, die succesvol jongen heeft grootgebracht
- **visarend**, die het gebied tijdens voor- en najaarstrek gebruikt als rust- en foerageerplek
- zangvogels zoals **rietgors**, **blauwborst**, **rietzanger**, **roodborsttapuit** en **sprinkhaanzanger**

't Sohr bewees opnieuw hoe waardevol nieuwe natuur kan zijn wanneer water en ruimte samenkomen.

Educatieve momenten

Wim gaf een demonstratie **vuur maken met tonderzwam**: hoe je van deze zwam een goede tondel maakt en deze vervolgens met vuurstaal tot ontbranding brengt. Een fascinerend en leerzaam moment voor de deelnemers.

Afsluiting

De wandeling werd afgesloten met uitleg over de verschillende dammen en waterwerken die het gebied vormgeven. Deelnemers waren enthousiast over de combinatie van nieuwe natuur, waterdynamiek en vogelrijkdom. Het was een wandeling vol verwondering in een gebied dat nog volop in ontwikkeling is.

Eindnoot



Dank aan alle deelnemers voor hun betrokkenheid en enthousiasme.

Kruiden en hun kracht – Leunse Paes

Datum: 27 april 2025

Locatie: Leunse Paes

Gidsen: Piet en Ljubica

Aantal deelnemers: 21

Inleiding

In de oude volksgeneeskunst speelde de natuur een centrale rol. Planten werden gebruikt als voedsel, geneesmiddel en genotsmiddel — simpelweg omdat er niets anders was. Door ervaring en observatie bouwden mensen een enorme kennis op, die van generatie op generatie werd doorgegeven.

Deze wandeling, de eerste in het thema ‘**Kruiden en hun kracht**’, stond volledig in het teken van die traditionele plantenkennis. Om beter op vragen in te kunnen gaan, werd de groep in tweeën gesplitst.

Verloop van de wandeling

We startten bij het klaphek aan de Baggerweg in Venray, waar de Leunse Paes zich meteen van haar vrije, ruige kant liet zien. Dit gebied nodigt uit tot struinen: geen vaste paden, maar ruimte om te dwalen door graslanden, bosjes en langs de beek.



De sfeer in de groep was nieuwsgierig en ontspannen. Het weer werkte mee, waardoor we volop konden genieten van de geuren, kleuren en structuren van het voorjaar. Onderweg passeerden we natte graslanden, poelen, ruigtevegetaties en kleine bospercelen — elk met hun eigen karakter en kruidenrijkdom.

Cultuurhistorische elementen

De **Leunse Paes** is een natuurontwikkelingsgebied waar de **Oostrumse Beek** centraal doorheen stroomt. Deze beek ontspringt in de Peel en mondt bij Geijsteren uit in de Maas. Het gebied is zeer gevarieerd: ruig en nat grasland, struikgewas, vennen, poelen, droogbos en moerasbos wisselen elkaar af.

Grazende koeien fungeren als natuurlijke maaimachines en voorkomen dat het gebied dichtgroeit. Struinen is hier toegestaan, en in de aangelegde poelen mag worden geschept — een speels element dat het gebied extra aantrekkelijk maakt.

Natuurwaarnemingen

De Leunse Paes liet een rijke variatie aan planten en dieren zien:

- **Kamperfoelie**, die in de bloeiperiode een heerlijk zoete geur verspreidt
- Veel **meerstammige elzen**, opnieuw opgeschoten nadat ze vroeger werden gekapt voor weidepalen en geriefhout
- Andere boomsoorten zoals **berk, populier, wilg, es** en **zomereik**

- De **bever**, die het gebied in korte tijd heeft ontdekt en duidelijk zijn stempel drukt

De bever bouwt hier zijn burcht, knaagt bomen om en gebruikt stammen om de waterstand te verhogen zodat de ingang van zijn burcht onder water blijft. Overal zagen we sporen: afgevreten takken, omgeknaagde bomen en uitgesleten geultjes op plekken waar hij aan land gaat.

Educatieve momenten

Tijdens de wandeling stonden we uitgebreid stil bij kruiden, planten en hun toepassingen:

- **Heermoes**, een oeroude plant met een lange geschiedenis in de volksgeneeskunde
- **Echte koekoeksbloem**, een typische voorjaarsbloeiër
- **Pitrus** en **kleefkruid**, beide met herkenbare eigenschappen
- En natuurlijk de **grote brandnetel**, die met kop en schouders boven de andere kruidachtigen uitstak

De brandnetel is een meerjarige plant die al eeuwenlang wordt gebruikt in de kruidengeneeskunde. Ze bevat veel vitaminen, mineralen, aminozuren en flavonoiden, en wordt niet voor niets gezien als een natuurlijk “superfood”.

Ook de rol van de bever kwam uitgebreid aan bod. Sinds 2005 is hij vanuit de Oostrumse Beek de Leunse Paes ingetrokken. Zijn nachtelijke activiteiten veranderen het landschap zichtbaar en dragen bij aan de biodiversiteit.

Afsluiting

Na twee uur wandelen keerde iedereen huiswaarts met nieuwe kennis, inspiratie en ideeën om thuis te gebruiken. Het was een leerzame en sfeervolle wandeling waarin natuur, traditie en beleving mooi samenkwamen.

Fietstocht in de regio – Brabant & Limburg

Datum: 25 juni 2025

Locatie: Brabant–Limburg

Gidsen: Dinie, Stan en Mart

Aantal deelnemers: 28

Inleiding

Om de twee jaar organiseert IVN een natuur-fietstocht door de regio. Dit jaar werd de knooppuntenroute gecombineerd met een presentatie na afloop, waardoor de dag een extra verdiepend karakter kreeg. Tijdens de pauze maakten we bovendien een korte wandeling door een deel van de **Groote Slink**, een gebied met een rijke geschiedenis en bijzondere landschappelijke kenmerken.



Na de pauze fietsten we via Westerbeek en Overloon naar de boerderij van de **Gebroeders Loonen** in Merselo. Dit familiebedrijf won in 2025 de **publieksprijs van de Venrayse Ondernemersprijzen**, een mooie aanleiding om hun moderne en natuurvriendelijke bedrijfsvoering van dichtbij te bekijken.

Verloop van de fietstocht

Om 10.00 uur vertrok de groep vanaf de parkeerplaats bij het Odapark aan de Merseloseweg. De route van ongeveer 50 kilometer voerde ons via het noordwesten naar Bakel. We fietsten langs **De Stippelberg** en de **Vinkenpeel**, waarna we Bronlaak bereikten.

De weersomstandigheden waren ideaal: nauwelijks wind en een aangename temperatuur. De eerste stop was bij de **Peel-Raamstelling**, waar uitleg werd gegeven bij een kazemat langs het Defensiekanaal. Deze Nederlandse verdedigingslinie werd in 1939 aangelegd en viel al op 10 mei 1940, de eerste dag van de Duitse inval. De kazematten stonden destijds op ongeveer 200 meter van elkaar.

Na de pauze maakten we een wandeling van circa 45 minuten, waarin we stilstonden bij de geschiedenis van dit bijzondere gebied.

Cultuurhistorische elementen

Bronlaak is een unieke dorpsgemeenschap op een prachtig landgoed in het Brabants landschap. Mensen met beperkingen én talenten wonen en werken hier samen, geïnspireerd door de antroposofie.



Het landgoed heeft een rijke geschiedenis:

- Tussen 1910 en 1917 werd **landgoed De Groote Slink** aangelegd in Engelse landschapstijl.
- De architect maakte gebruik van natuurlijke glooiingen om een sierlijk landschap te creëren.
- De villa, ooit *Groote Slink* genoemd en nu bekend als Bronlaak, vormt het hart van het landgoed.
- Vanuit de villa lopen twee zichtassen: de **Long Walk** en de **Düsseldorfer Allee**, een exacte kopie van de Königsallee in Düsseldorf.
- De lanen zijn beplant met inlandse eiken, met daartussen drie moeraseiken als bijzonder accent.

Natuurwaarnemingen



In de tuin van Bronlaak stonden we uitgebreid stil bij **Nederlands oudste Judasboom (*Cercis siliquastrum*)**, aangeplant rond 1910. Deze boom is bijzonder vanwege zijn mystieke bloeiwijze:

- **Cauliflorie:** de boom bloeit direct op stam en takken, een fenomeen dat vooral in tropische gebieden voorkomt.
- Deze bloeiwijze maakt bestuiving door vleermuizen eenvoudiger.
- Volgens een oude legende zouden de bloemen ooit wit zijn geweest, maar rood zijn verkleurd uit schaamte nadat Judas zich aan een Judasboom zou hebben verhangen.

De combinatie van botanische bijzonderheden en verhalen maakte dit een van de meest memorabele stops van de dag.

Educatieve momenten

Op de boerderij van de **Gebroeders Loonen** kregen we een uitgebreide rondleiding van Johan. Het familiebedrijf telt ongeveer 600 melkkoeien en ligt in het **Looboekdal**, wat extra aandacht vraagt voor natuur en waterbeheer.

Enkele opvallende elementen:

- moderne, CO₂-neutrale stalconcepten
- winning van biogas, waarmee bijna het hele dorp Merselo wordt voorzien van gas
- open stallen, melkrobots en innovatieve koeltechnieken
- de nabijheid van natuur: zelfs een vos wordt regelmatig in de stal gezien

Daarnaast leerden we een verrassend weetje:

een koe slaapt slechts zo'n 20 minuten per dag écht, met gesloten ogen. De rest van de tijd ligt ze vooral te herkauwen en om zich heen te kijken.

Afsluiting

Na een boeiende presentatie over melkkoeling, energiewinning, machines, open stallen en de jonge kalfjes sloten we de dag af rond 17.00 uur. De extra wandeling bij Bronlaak en de indrukwekkende rondgang op de boerderij gaven de fietstocht een duidelijke meerwaarde.

Met een woord van dank aan Johan voor zijn gastvrije en inspirerende rondleiding kwam deze veelzijdige en leerzame dag tot een mooi einde.



Klooster- & stadswandeling – Venray



Datum: 16 juli 2025, 19.00 uur

Locatie: Venray – vertrek bij de Petrusbandenkerk

Gidsen: Wil en Mart

Aantal deelnemers: 32

Inleiding

Op deze zomeravond begonnen we letterlijk én figuurlijk op hoog niveau: bij de imposante Petrusbandenkerk, ook wel de **'kathedraal van de Peel'** genoemd. Van daaruit slingerde onze route door het verleden en het groen, langs voormalige kloosters zoals **St. Jozef, St. Anna** en **Jerusalem**. Onderweg stonden we stil bij kleine devotieplekjes — stille getuigen van eeuwen geloof, zorg en toewijding.

Het boek *Twaalf stenen uit de stroom* beschrijft het rijke kloosterleven van Venray. Door de eeuwen heen vestigden zich hier maar liefst **twaalf kloostergemeenschappen**. Tijdens deze wandeling bezochten we er drie, elk met een eigen verhaal.

Verloop van de wandeling

We begonnen bij het **monument voor naamloze doodgeboren kinderen**, dat in 2002 officiële erkenning kreeg. Een plek van stilte en herinnering.

Daarna richtten we onze blik op de vraag: *krijgt de natuur in ons Peeldorp nog ruimte om spontaan te groeien?* Tussen stoeptegels, gevels en oude muren zagen we hoe flora en fauna zich dapper een weg banen, ondanks ons streven naar orde en netheid.

Bijzondere bomen op het voormalige kerkhof

We stonden stil bij drie markante soorten:

- **Valse christusdoorn (*Gleditsia triacanthos*)**
Volgens de overlevering geplant als tegenprestatie voor een grondruil met de eerste kapelanie van Venray.
- **Vleugelnoot (*Pterocarya fraxinifolia*)**
Een boom die vaak net zo breed als hoog wordt, met sierlijke, lange vruchtkatjes die als feestversiering langs de takken hangen.
- **Hemelboom (*Ailanthus altissima*)**
Een soort met grote bladeren en karakteristieke geurklieren, die sinds 2019 tot de invasieve exoten behoort.

Langs de muren van de oude begraafplaats vonden we **bosaardbei, melkdistel, hondsdrif** en **grote brandnetel** — typische ‘plasplekvegetatie’, die duidt op verhoogde stikstofconcentraties.

Cultuurhistorische elementen

Via het **Schelpoortje Sint Antoniusabt** betraden we de kloostertuin van het voormalige **Ursulinenklooster**. De zusters Ursulinen waren actief in lager en middelbaar onderwijs en runden een pensionaat voor meisjes. In 1974 werd het complex door de gemeente gekocht; in 1976 vertrokken de laatste zusters.

In de tuin stonden we stil bij enkele monumentale bomen:

- **Venijnboom (*Taxus*)** – geplant in 1760, een inheemse naaldboom waarvan vrijwel alle delen giftig zijn.
- **Plataan (*Platanus x hispanica*)** – geplant rond 1850, een boom die uitstekend bestand is tegen stadsomstandigheden.
- **Rode en bruine beuk** – geplant in 1790, levende voorbeelden van de symbiose tussen boom en mycorrhiza-schimmel.

We bezochten ook de **tuinkamer van het Vincentiushof**, een kunstzinnige ontmoetingsplek die door vrijwilligers werd gerealiseerd onder leiding van kunstenares Jacqueline Hansen.

Natuurwaarnemingen

De wandeling liet zien dat er meer is dan steen. Oude bomen, verborgen tuinen en zelfs het kleinste blaadje dragen verhalen in zich. In het centrum wordt veel gemaaid en gesnoeid, maar op een grasveld dat op ons verzoek twee maanden ongemoeid was gelaten, vonden we meer dan **twintig kruidachtigen** in bloei.

We stonden stil bij:

- **Madeliefje**, onze nationale bloem, symbool van eenvoud en verbondenheid.

- **Hertshoornweegbree**, een stoepplant die dankzij strooizout vanuit de kust naar onze straten is opgerukt.
- **Varkensgras**, een onopvallende tredplant met verrassend veel veerkracht.

Park Annahaege – voormalige kloostergrond van St. Anna

Hier ontmoetten we **herder Jan** met zijn Drentse heideschapen. Zijn twee honden stuurden de kudde met precisie door het park. Jan vertelde vol trots over zijn **Peelkudde**, die ons een stuk van de route vergezelde.

We richtten ook de blik op de ‘onzichtbare natuur’: **korstmossen, schimmels en mossen**, die veel vertellen over luchtkwaliteit en stikstofbelasting.

Via de voormalige kloosterboerderij van **Jerusalem**, de **Witte Hoeve**, liepen we door de kornoelje-berceau terug naar de Engelse tuin. Op de muren bloeide de **muurleeuwenbek**, een sierlijke muurplant die haar zaden laat verspreiden door mieren dankzij het slimme ‘mierenbroodje’.

Afsluiting

We sloten de wandeling af met een woord van dank aan alle deelnemers, en in het bijzonder aan enkele oud-Venraynaren die het verhaal verrijkten met persoonlijke herinneringen. Het was een afwisselende wandeling met natuur, cultuur en geschiedenis in een mooie balans.

Eindnoot

Een wandeling die zeker voor herhaling vatbaar is — misschien met nóg meer aandacht voor de rijke kloostergeschiedenis van Venray.

Vollemaanswandeling – Schuitwater Broekhuizen

Datum: 6 augustus 2025

Locatie: Schuitwater, Broekhuizen

Gidsen: Annie en Wim

Aantal deelnemers: 39

Inleiding

De vollemaanswandeling startte om 20.30 uur, op een moment dat het nog volop licht was. Tijdens de route viel de schemering langzaam in en maakte het daglicht plaats voor het zachte donker van de avond. Een zaklamp was niet nodig: de volle maan begeleidde ons, zelfs door een dun wolkendek heen.



We hoopten op een heldere hemel om de zomersterrenbeelden te kunnen zien en om de zilveren gloed over het landschap te ervaren — een magisch effect dat alleen een volle maan kan geven. Het werd een avond vol verwachting en verwondering.

Verloop van de wandeling

De wandeling voerde ons door het **Broekhuizer Schuitwater**, een gebied dat bekendstaat om zijn oude Maasmeanders, beveractiviteiten en afwisselende landschappen. De groep werd opgesplitst in twee kleinere groepen om rust en aandacht te bewaren.

We zagen duidelijke sporen van bevers: omgeknaagde stammen, glijbanen langs de oever en verhoogde waterstanden. Sommige paden liepen dwars over de oude meanders, maar dankzij houten vlonders konden we deze veilig oversteken.

Aan de noordkant van het Schuitwater ligt de voormalige **Swolgende Heide**. Kleine restanten heide zijn bewaard gebleven, maar het grootste deel is inmiddels bebost of in cultuur gebracht. Waar nog heide staat, is het reliëf van het landschap goed zichtbaar; in het bos valt dat minder op.

De planten die hier groeien zijn aangepast aan droge, zandige omstandigheden: **grove den, struikheide, stekelbrem** en enkele **jeneverbesstruiken**. Deze soorten geven het gebied een karakteristieke, bijna tijdloze uitstraling.

Cultuurhistorische elementen

Het Schuitwater zelf is een oude Maasmeander die in de loop van de tijd werd afgesloten van de rivier. De meander verlandde: afgestorven waterplanten vormden een dikke laag organisch materiaal die uiteindelijk werd omgezet in laagveen.

Voor de 19e eeuw werd dit veen opgebaggerd met platte schuiten — en aan die schuiten dankt het gebied zijn naam. Het landschap vertelt daarmee niet alleen een verhaal van natuur, maar ook van vroegere menselijke activiteit.

Natuurwaarnemingen

De oude meanders vormen tegenwoordig weer open water, waardoor het gebied aantrekkelijk is voor bevers en tal van andere soorten. Terwijl het licht langzaam verdween, veranderde de beleving van het landschap volledig.

- De silhouetten van **jeneverbesstruiken** kregen een bijna mythische uitstraling.
- De eerste geluiden van **nachtactieve dieren** klonken door het bos.
- De overgang van dag naar nacht maakte elke stap intenser en zintuiglijker.

Het werd een wandeling waarin stilte, donkerte en natuur elkaar versterkten.

Afsluiting

Het donker worden in het bos gaf een bijzondere, bijna betoverende ervaring. De natuur schakelde zichtbaar en hoorbaar over van dag- naar nachtleven. De deelnemers waren enthousiast over deze unieke gewaarwording en de rust die de avond met zich meebracht.

Eindnoot

Wandelen in het donker met een grote groep vraagt om extra begeleiding en aandacht — een punt dat we meenemen voor toekomstige vollemaanswandelingen.

Kruudwisse-wandeling – Weverslo & Weverslose Berg

Datum: 15 augustus 2025

Locatie: Weverslo – Weverslose Berg

Gidsen: Mart en Wil

Aantal deelnemers: 42



Cultuurhistorische elementen

De wandeling bracht ons langs de **Weverslose volmolen**, een in 2021 nieuw gebouwde molen die gebaseerd is op kennis opgedaan bij een traditionele volmolen in Roemenië. In zo'n volmolen werden geweven stoffen van schapenwol gevuld tot vilt. Dat gebeurde door dagenlang met houten stampers op het weefsel te slaan in een mengsel van aarde, urine en zeep — een intensief proces dat eeuwenlang werd toegepast.

Weverslo zelf is een eeuwenoud buurtschap, al genoemd in **1407**, en ligt twee kilometer ten zuiden van Merselo. Het herbergt enkele monumentale boerderijen, waaronder de kortgevelboerderij **De Martiene Plats**, waarvan de geschiedenis teruggaat tot **1640**.

We bezochten ook de **Weverslose Berg**, een voormalig stuifduin dat later werd bebost. Het bos bestaat voornamelijk uit eiken, die vroeger werden gebruikt als hak- en geriefhout en tegelijk het stuifzand moesten vastleggen. De Weverslose Berg is met **38,6 meter + NAP** het hoogste natuurlijke punt van Venray. Na de Tweede Wereldoorlog werd er geen hakhout meer geoogst, waardoor de eiken konden uitgroeien tot een volwaardig bos.

Natuurwaarnemingen

Tijdens de wandeling werd uitgebreid stilgestaan bij de kruiden die traditioneel in de **Venrayse Kruudwisse** voorkomen:

- **Boerenwormkruid** – van oorsprong gebruikt als wormverdrijvend middel voor vee. In de volksgeneeskunde toegepast tegen kiespijn, huidklachten en koorts. Het is bovendien een belangrijke waardplant voor vlinders, rupsen en bijen.
- **Duizendblad (*Achillea millefolium*)** – bekend om zijn fijn ingesneden bladeren en zijn rijke geschiedenis van bijgeloof. Het werd gebruikt om boze geesten te weren, huwelijken te beschermen en zelfs om paranormale gaven te versterken. Een bosje gedroogd Duizendblad in het bruidsboeket zou de liefde minstens zeven jaar laten duren.
- **Zeepkruid en Wilgenroosje**, waarbij het verhaal werd verteld over de onmogelijke liefde tussen een elf en een kabouter.

- **Maisbrand**, een schimmel die maïs aantast en in sommige landen als delicatessen wordt gegeten.
- **Eikengallen**, veroorzaakt door onder andere de satijnknoopgalwesp, ananasgalwesp en de appelgalmug — kleine insecten met een grote invloed op het uiterlijk van eikenbladeren.



De variatie aan planten en verhalen maakte dit deel van de wandeling bijzonder levendig.

Educatieve momenten

De uitleg over de **Kruudwis** — het traditionele boekje van zeven kruiden — vormde een van de hoogtepunten van de wandeling. Het samenstellen ervan luistert nauw en klinkt bijna als een geheim recept:

- twee planten die onheil weren, zoals Sint-Janskruid, Duizendblad of Wilgenkruid
- twee helende planten, zoals Boerenwormkruid of Bijvoet
- korenaren van rogge en tarwe
- bladeren van walnoot of biet ter bescherming van het vee
- een appel of peer, in plakjes verdeeld onder de gezinsleden

Het geheel wordt samengebonden met een **blauw lint van zeven el lang**. Zo ontstaat de traditionele Kruudwis, die bescherming en voorspoed zou brengen.

Halverwege de route werd de kennis van de deelnemers getest: welke kruiden horen erin, wat is hun functie, en welke verhalen horen erbij? Een speels en leerzaam moment.

Afsluiting

Aan het einde van de wandeling werden Mart en Wil bedankt voor hun duidelijke uitleg, de verhalen en de sages die de wandeling kleur gaven.

Maar liefst **42 deelnemers**, waaronder veel kinderen, liepen mee. Voor velen was het de eerste kennismaking met de Kruudwis-traditie. De reacties waren enthousiast: het was een leerzame, sfeervolle wandeling, en het zelf plukken van een boekje kruiden maakte het extra bijzonder.

Eindnoot

En zoals de traditie voorschrijft:

pluk met de hand, nooit na zonsondergang, en gebruik geen mes of schaar — want ijzer verbreekt de magische kracht van kruiden.

Herfstwandeling – Mariakapel Holthees

Datum: 21 september

Locatie: Mariakapel Holthees

Gidsen: Ljubica en Jolande

Aantal deelnemers: 24

Inleiding

In dit seizoen dragen talrijke soorten bomen, struiken en planten vruchten, die voor hun voortplanting zorgen en tot voedsel dienen voor mens en dier. Het is een strategie om het zaad verder te verspreiden.

Verloop van de wandeling

- Vanuit de kapel lopen we richting kasteel terrein de makken.
- We lopen langs de Molenbeek die begint in Ysselsteyn als Loobeek. Ter hoogte van Overloon zich verenigd met et afleidingskanaal en vanaf Holthees heet de beek Molenbeek.
- Het is een interactieve wandeling.
En ook vooral genieten van de mooie herfstkleuren.

Cultuurhistorische elementen

- Onderweg passeren we het KASTEELTERREIN van het voormalige kasteel Makken
- Terrein met resten van een kasteel (Makken).Er is sprake van een voorburcht en een hoofdburcht. In de bodem bevinden zich fundamente; resten van een toren en een oude muur. In de schuur zit nog een deel van de oude kasteeltoren met wenteltrap. Het kasteel werd gesticht in de 15de eeuw en is in het begin van de 19de eeuw afgebroken (behalve de grote schuren van de voorburcht).
- Het terrein is niet toegankelijk.

Natuurwaarnemingen

- Niet alleen de vruchten van bomen en struiken bieden voedsel aan mens en dier. Maar ook nog de volop aanwezige kruiden worden toegelicht op moderne gebruiksmogelijkheden

De herfstwandeling bij de Mariakapel in Holthees stond in het teken van kleur, verstillings en de overgang van zomer naar winter. De Mariakapel, omringd door oude bomen en een landschap vol verhalen, vormde een sfeervolle startplek.

Afsluiting

- De deelnemers worden bedankt voor hun inbreng en kennis

Paddenstoelenwandeling – Geijsterse Bossen

Datum: 19 oktober 2025

Locatie: Geijsterse Bossen

Gidsen: Piet en Gerard

Aantal deelnemers: 18

Inleiding

Voor iedereen die meer wil leren over paddenstoelen — of zijn kennis wil opfrissen — organiseerde IVN Geysteren-Venray opnieuw een paddenstoelenwandeling op landgoed Geijsteren. Dit gevarieerde bosgebied staat bekend om zijn uitzonderlijke rijkdom aan paddenstoelen.

Verloop van de wandeling

De route startte bij het voormalige voetbalveld. Onderweg leerden deelnemers:

- het verschil tussen paddenstoelen, zwammen en schimmels
- hoe paddenstoelen zich voortplanten
- waarom de herfst de beste tijd is om ze te bekijken

De gidsen hielpen met determineren en lieten zien hoe je met een spiegeltje of loop details kunt ontdekken.

Cultuurhistorische elementen

De gidsen vertelden over:

- paddenstoelen als **vruchtlichamen**
- het ondergrondse **mycelium**
- de rol van schimmels in het ecosysteem

Natuurwaarnemingen

We zagen onder andere:

- Berkenzwam
- Gewone zwavelkop
- Kaneelkleurige melkzwam
- Waaierkorstzwam
- Gele aardappelbovist
- Russula's
- Kastanjeboleet
- Platte tonderzwam
- Gewoon elfenbankje
- Paarse knoopzwam
- Rodekoolzwam

Educatieve momenten

De paddenstoelen werden verdeeld in drie groepen:

- **Parasieten** – doden bomen
- **Saprofyten** – ruimen dood materiaal op
- **Symbionten** – werken samen met bomen

Afsluiting

De wandeling eindigde met een korte terugblik op de vele soorten en inzichten. Tegelijkertijd vond voor de jeugd-paddenstoelenwandeling plaats.

Nacht van de Nacht – Ballonzuilerbossen & Endepoel

Datum: 25 oktober 2025

Locatie: Ballonzuilerbossen & Endepoel

Gidsen: Team Jolande

Aantal deelnemers: 62

Inleiding

Samen maakten we de nacht weer donker. De Nacht van de Nacht benadrukt de schoonheid van echte duisternis. Ondanks regen overdag klaarde het 's avonds op en werd het een prachtige nacht.

Verloop van de wandeling

De route was sfeervol verlicht en bood diverse activiteiten:

- **Zintuigenpost voor kinderen**
- **Kabouterstemmetjes & lasershow** door Wim Kunen
- **Verhalen** door Liesbeth Lucassen
- **Uilenwerkgroep** met braakballen uitpluizen
- **Sterrenkijken** (helaas bewolkt)

Cultuurhistorische elementen

We passeerden:

- het oostelijk deel van de Ballonzuilerbossen
- de restanten van **Kamp Endepoel** (1939)

Natuurwaarnemingen

De nadruk lag op beleving: stilte, donkerte, geluiden van het bos.

Educatieve momenten

Thema's:

- lichtvervuiling
- nachtelijke dieren
- belang van duisternis

Afsluiting

Met muziek van Wim Kunen en warme dranken bij start en finish.

Kerstwandeling – Boschuizerbergen

Datum: 20 december 2025

Locatie: Boschuizerbergen

Gidsen: Arianne en Mart

Aantal deelnemers: 28

Inleiding

De kerstwandeling stond dit jaar in het teken van verwondering, natuurverhalen en samenzijn. Wanneer de dagen korter worden en overal de eerste kerstlichtjes verschijnen, tonen de Boschuizerbergen zich van hun meest betoverende kant.

Hoewel veel mensen bij dit gebied denken aan het Natura 2000-deel ten oosten van de spoorlijn Venray–Nijmegen, liep de route ditmaal aan de **westzijde**. Hier doorkruisten we particulier, provinciaal en gemeentelijk bosbezit — een minder bekend, maar minstens zo bijzonder deel van het landschap.

Arianne en Mart namen de deelnemers mee door een landschap dat zich door de eeuwen heen heeft gevormd: van oerbossen tot heidevelden, van stuifzanden tot de bossen van nu. In de winterpracht veranderde het kleurrijke zomerpalet in een verstilde houtskoolschets. Wie goed luisterde, hoorde hoog in de naaldbomen het zachte gezang van het **goudhaantje**, ons kleinste zangvogeltje.

Verloop van de wandeling

De wandeling startte op de parkeerplaats bij **Camping De Oude Barrier**. Vanaf daar trokken we het bos in, waar het beheer gericht is op de ontwikkeling van nieuw natuurbos.

Onderweg zagen we bomen met talloze kleine littekens: de **drinkgaatjes van de grote bonte specht**, die hier zijn sappen drinkt. Sommige stammen vertoonden honderden gaatjes, ontstaan over meerdere jaren.

Stuifzand en jeneverbes

Verderop openden de bossen zich en kwamen we in een verstoven landschap. Het eerste wat opviel was de majestueuze **jeneverbes** — een langzaam groeiende struik met grillige vormen en scherpe naaldjes.

Aan dezelfde vrouwelijke struik waren bloemen, onrijpe én rijpe bessen te vinden, omdat de vruchten twee jaar nodig hebben om te rijpen. De jeneverbes is geneeskrachtig en werd vroeger gebruikt tegen talloze kwalen. In 1977 stonden hier nog **4500 struiken**, en in de rest van Venray nog eens 1200.

Heide en schapencultuur

We trokken verder richting de heidevelden, een herinnering aan de tijd dat Venray rond 1900 een van de grootste schapenkolonies van Nederland had. Heide werd begraasd en plaggen werden gebruikt voor de potstal en bemesting van het land.

Productiebos en verhalen

Daarna kwamen we in het strak gestructureerde productiebos met grove en zwarte dennen in keurige rijen. Bij een oude eik met grillige takken werd het **kerstverhaal van Jan en zijn eik** verteld — een verhaal over veiligheid, herkenning en de plek waar je altijd kunt terugkeren.

Een deelnemer merkte op dat een van de hoge zandheuvels vroeger diende als **kogelvang**. Na navraag bleek dit te kloppen: in 1919/1920 lag hier een schietbaan van de Vrijwillige Brigade en Burgerwacht van Venray. In 1928 werd deze opgeheven vanwege bosaanplant.

Spechtensmidse

Op de grond lagen talloze lege dennenappels — het werk van de specht. In de winter schakelt de grote bonte specht over op zaden en noten. Hij gebruikt een vaste plek, de **spechtensmidse**, waar hij dennenappels vastklemt in een spleet om de zaden eruit te peuteren.



Successie van stuifzand naar bos

Op een open plek zagen we hoe een zandverstuiving langzaam dichtgroeit:

- eerst algen
- daarna korstmossen en mossen
- vervolgens buntgras en zandzegge
- daarna heide en jonge boompjes zoals berk en grove den

Het begin van een nieuw bos was hier duidelijk zichtbaar.

Cultuurhistorische elementen

Toen de mens dit gebied betrad, bestonden hier oerbossen met beuken, berken en eiken. Door eeuwenlang gebruik ontstonden hakhoutbossen, heidevelden en kleine akkers.

De heidevelden waren voor de schapen wat de wei nu is voor koeien. Door overbegrazing en het afplaggen van heide ontstonden kale zandplekken. De wind kreeg vrij spel en zo ontstonden grote stuifzandgebieden. Rond 1900 was Venray omgeven door een enorme zandvlakte en uitgestrekte heide.

Natuurwaarnemingen

Tijdens de wandeling werden onder andere de volgende soorten waargenomen:

- Kortschorssteeltje
- Gewoon schildmos
- Gevorkt heidestaartje
- Bruinbekermos
- Fijn haarmos
- Zegge, schapenzuring en buntgras als pioniersplanten
- Grijs kronkelsteeltje (tankmos/pestmos/cactusmos)

Educatieve momenten

De wandeling bood uitleg over:

- successieprocessen
- bosbeheer en natuurbosontwikkeling
- de ecologie van spechten
- de rol van jeneverbesstruwelen
- de geschiedenis van heidebeheer

Afsluiting

Na afloop was er gelegenheid om samen te genieten van een warm drankje in de recreatiezaal van Camping De Oude Barrier.

Eindejaars Plantenjacht

Datum: 31 december 2025

Locatie: Terrein Vincent van Gogh Instituut

Aantal deelnemers: 8

Inleiding

Op de laatste dag van het jaar organiseerde IVN Geysteren-Venray haar allereerste **Eindejaars Plantenjacht**. De omstandigheden waren bijna ideaal: berijpte planten, nachtvorst, koude handen in warme handschoenen en de stille hoop op het vinden van ijsbloempjes.

Na een warme start in het Buurthuis — met koffie to go en een zoekkaart van Wim en Mart — trokken we eropuit op het terrein van het Vincent van Gogh Instituut. Ondanks sloop- en grondwerkzaamheden bleek het gebied een onverwachte schatkamer van winterbloei.

Verloop van de plantenjacht

Deelnemers verspreidden zich over het terrein, speurend naar bloeiende planten die zich ondanks de kou dapper staande hielden.



Na anderhalf uur stond de teller op **17 bloeiende soorten** — een indrukwekkend resultaat.

Gevonden soorten

- Reukloze kamille
- Canadese fijnstraal
- Paarse dovenetel
- Witte dovenetel
- Duizendblad
- Reigersbek
- Raapzaad
- Bezemkruid
- Madeliefje
- Jacobskruid
- Boerenwormkruid
- Vogelmuur
- Gewone raket
- Straatgras
- Klein kruid
- Kleine brandnetel
- Gewone ereprijs

Zelfs de **hazelaar** liet zijn vroege bloei al zien.

Natuurwaarnemingen

Naast de bloeiende soorten zagen we:

- mossen
- vruchtdragende planten
- kauwen die uit hun slaapboom opvlogen
- vinken op zoek naar zaden

Reflectie

De conclusie was helder:

de Eindejaars Plantenjacht verdient een vaste plek in het jaarprogramma.